

Roadmap Leraar VO/SO NL-BE-DE

Stand: najaar 2019

Algemeen

Het beroep van leraar voortgezet onderwijs/secundair onderwijs (VO/SO) is een gereguleerd beroep in Nederland, België en Duitsland. Dit betekent dat men niet zomaar over de grens in het beroep aan de slag kan.

Om grensoverschrijdend te werken moet aan twee voorwaarden worden voldaan:

1. De diploma's en werkervaring moeten worden erkend
2. Toegang tot de arbeidsmarkt moet worden verleend

Erkenning van beroepskwalificaties en toegang tot de arbeidsmarkt zijn twee aparte stappen die mogelijk ook door twee aparte autoriteiten worden verzorgd. Bij erkenning wordt puur gekeken naar onderwijsbevoegdheden, diploma's, certificaten en werkervaring. Pas als de kwalificaties goedgekeurd zijn, kan toegang tot de arbeidsmarkt worden verleend. Hiervoor kan extra documentatie nodig zijn bijvoorbeeld over talenkennis of goed professioneel gedrag.

Voor het beroep van leraar VO/SO geldt dat een erkenningsbeslissing in Nederland, België en Duitsland direct een onderwijsbevoegdheid is. Met die bevoegdheid kan men aan de slag.

Procedures omtrent erkenning van kwalificaties zijn in de EU geharmoniseerd door middel van de Richtlijn beroepskwalificaties (Richtlijn 2005/36/EG gewijzigd door Richtlijn 2013/55/EU).

Doel roadmap

Deze roadmap heeft tot doel eerstelijnsondersteuners te voorzien in een stappenplan door middel waarvan zij beoogde aanvragers beter kunnen informeren over de vereiste procedures om over de grens aan de slag te kunnen. De roadmap is informatief van aard, er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

Oriënterende vragen

1. Is betrokkene onderwijsbevoegd, heeft betrokkene een diploma Leraar VO/SO of enig ander leraardiploma?

Erkenning is gebaseerd op de combinatie diploma en werkervaring. Wanneer een persoon geen opleiding tot leraar VO/SO gevolgd heeft noch werkervaring op dat gebied heeft, is erkenning onwaarschijnlijk. Het is raadzaam contact op te nemen met de betreffende autoriteit alvorens een aanvraag in te dienen. Houd er rekening mee dat eventueel een extra opleiding nodig is.

2. Waar wil betrokkene gaan werken?

Zie p. 1

Zie p. 2

Zie p. 3

1. Mobiliteit naar Nederland

Opmerking vooraf

Betrokkene dient zelf aan te geven in welke vakken hij of zij les wil geven in Nederland. Daarbij is het van belang zich te oriënteren op de vakken die in Nederland in het secundair onderwijs bestaan.

Alternatieven in plaats van een erkenningsprocedure

Naast erkenning zijn er ook andere [mogelijkheden](#) om als leraar aan de slag te gaan. Zo bestaan er in Nederland ook schooleigen vakken. Deze worden door scholen zelf bepaald (d.w.z. de omvang en inhoud wordt niet door de overheid bepaald) waardoor er geen sprake is van bevoegdheid en dus ook geen erkenning vereist is.

Stap 1 – Indiening Erkeningsaanvraag

De bevoegde autoriteit bij wie erkenningsaanvragen voor het beroep van leraar ingediend moeten worden is DUO. Dien een [online aanvraag](#) in of vul het [formulier](#) “Aanvraag erkenning of tijdelijke dienstverrichting EU-beroepskwalificaties onderwijspersoneel” in. Dien de aanvraag per post in bij DUO. Betrokkene ontvangt een bevestiging waarin wordt aangegeven of er evt. nog documenten toegestuurd moeten worden.

Stap 2 – Behandeling

DUO is verantwoordelijk voor de behandeling van de dossiers en het uitbrengen van een advies aan de Onderwijsminister die uiteindelijk de beslissing tot erkenning neemt. DUO toetst of er gelijkwaardigheid is in lijn met de “Regeling erkenning EU-beroepskwalificaties onderwijspersoneel”. Beroepskwalificaties als leraar worden per geval geëvalueerd. Erkenning vindt plaats op basis van de onderwijsbevoegdheid, opleiding en werkervaring in het thuisland. Meer specifiek geldt:

- Het diploma dient van hoger onderwijsniveau te zijn
- Er dient een lerarenopleiding te zijn gevolgd in de vakken waarvoor erkenning aangevraagd wordt in Nederland
- De onderwijsbevoegdheden dienen vergelijkbaar te zijn (d.w.z. met welke leeftijdscategorieën kan gewerkt worden)

Heeft betrokkene wel in het buitenland lesgegeven, maar geen lerarenopleiding gevolgd? Er kan geen erkenning plaatvinden. Raadpleeg de “Alternatieven in plaats van een erkenningsprocedure” voor een overzicht van mogelijkheden om toch als leraar in Nederland aan de slag te kunnen (voor Stap 1).

Let op!

- Het erkenningsproces wordt versoepeld als er overeenkomst bestaat met de vakken die in het thuisland gegeven werden en dat wat betrokkene in Nederland wil geven.
- Volledigheid van documentatie is essentieel: de behandelingstermijn start pas bij een volledig dossier.

Kostenposten

Erkeningsprocedure Gratis

Eventuele bijkomende kosten

Beëdigde vertalingen (bij documentatie niet in NL/EN/DE)

Evt. kosten Verklaring omtrent Gedrag

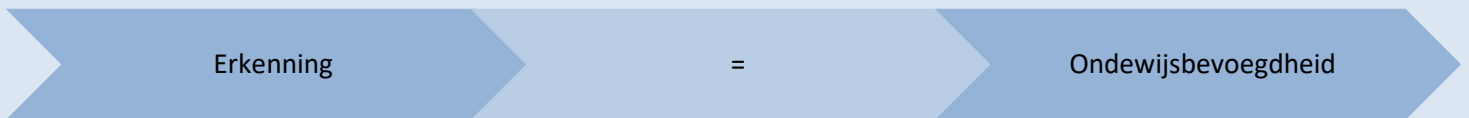
Mobiliteit naar Nederland - Vervolg

Stap 3 – Resultaat erkenningsprocedure

Als geen erkenning kan plaatsvinden worden compenserende maatregelen opgelegd. Compenserende maatregelen worden in de regel opgelegd bij wezenlijke verschillen. In dat geval zijn de verschillen tussen de Nederlandse en buitenlandse opleiding zo groot dat zij niet overbrugd kunnen worden door werkervaring. Door DUO worden compenserende maatregelen in mindere mate opgelegd. Dit is enkel het geval indien een andere lidstaat iets anders verstaat onder een bepaald vak dan Nederland (bijv. in het thuisland omvat het vak natuurkunde ook wiskunde, terwijl dit in Nederland aparte vakken zijn). Dit komt bij EU-diploma's echter weinig voor. DUO toetst of iemand een opleiding heeft gevolgd die op hoofdlijnen het vak dekt dat hij of zij in Nederland wil geven. Als echter erkenning aangevraagd wordt voor een vak waarin betrokkene niet aantoonbaar is opgeleid (bijv. een leraar Engels vraagt erkenning aan voor het vak wiskunde) dan wordt dit als een ander beroep beschouwd en volgt een afwijzing. Erkenning kan voor verschillende vakken aangevraagd worden door middel van één aanvraag. Zo kan het zijn dat voor een vak een erkenning wordt gegeven en voor een ander vak een afwijzing.

Stap 4 – Toetreding arbeidsmarkt

Voor het beroep van leraar geeft een erkenning direct toegang tot de arbeidsmarkt. Dat wil zeggen dat men direct onderwijsbevoegd is en zich direct leraar voortgezet onderwijs kan noemen. In de erkenningsbeschikking is aangegeven op welke vakken en leeftijden de onderwijsbevoegdheid betrekking heeft. Er wordt geen bewijs van talenkennis gevraagd, het is aan de werkgever deze te toetsen. Alvorens erkenning afgegeven wordt, wordt er een Verklaring omtrent gedrag opgevraagd door DUO. Vanuit kostenbesparingsoogpunt is het niet vereist dit document direct bij de erkenningsaanvraag bij te voegen. De verklaring kan in een later stadium opgevraagd worden en is in veel gevallen ook vereist voor tewerkstelling bij een school.

Verdere informatie?

Het Nuffic is het [Nederlandse Assistentiecentrum](#) voor de Richtlijn beroepskwalificaties.

Contactgegevens autoriteit

Dienst Uitvoering Onderwijs
Afdeling Diploma-erkenning en Legalisatie
Postbus 30157
9700 LJ Groningen

Telefoon +31 (0)50 599 80 36 (dagelijks 9-12)

E-mail Ks.dw@duo.nl

Website <https://duo.nl/particulier/buitenlands-diploma-in-nederland/werken-in-het-onderwijs.jsp#>

2. Mobiliteit naar België

Opmerking vooraf

In België zijn de bevoegdheden voor erkenning en onderwijs verdeeld over de Vlaamse, Franse en Duitstalige Gemeenschap. Dat betekent dat een erkenningsaanvraag ingediend moet worden bij de autoriteit van de Gemeenschap waar iemand wil gaan werken. De procedures verschillen per Gemeenschap. Daar waar informatie geboden wordt die betrekking heeft op één van de drie Gemeenschappen is dit specifiek aangegeven.

Alternatieven in plaats van een erkenningsprocedure

In de drie Gemeenschappen is het onder bepaalde voorwaarden mogelijk om zonder erkenning aan de slag te gaan in het onderwijs. Echter, gaat het veelal om tijdelijke aanstellingen wanneer er tekorten zijn aan gekwalificeerd personeel.

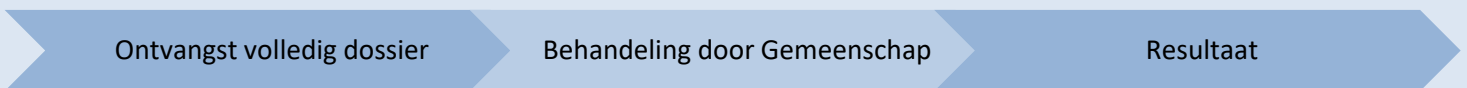
Stap 1 – Indiening

Het is mogelijk om op voorhand contact te hebben met de bevoegde autoriteiten ter oriëntatie op het erkenningsproces.

Dien een volledige aanvraag in. - Bij het [Agentschap voor Onderwijsdiensten \(AgODi\)](#) van de Vlaamse Gemeenschap; of
- Bij de [Fédération Wallonie-Bruxelles](#) van de Franse Gemeenschap (contactformulier); of
- Bij het [Ministerie](#) van de Duitstalige Gemeenschap.

Betrokkene ontvangt een bevestiging waarin wordt aangegeven of er evt. nog documenten toegestuurd moeten worden.

Stap 2 – Behandeling

De desbetreffende Gemeenschap is verantwoordelijk voor erkenningsaanvragen. Erkenning wordt per geval bepaald en er is dan ook sprake van maatwerk. Het zwaartepunt ligt op de onderwijsbevoegdheid in het thuisland (de vakken en leeftijdscategorieën), de diploma's en werkervaring. In deze context vragen de autoriteiten van aanvragers dat zij een document aanleveren dat aangeeft hoe de buitenlandse onderwijsbevoegdheid vormgegeven is. In Nederland kan een dergelijk document bij DUO opgevraagd worden, in Duitsland bij de *Landesprüfungsämter* voor onderwijs. De autoriteiten in de Vlaamse en Duitstalige Gemeenschap evalueren wat een persoon aan onderwijsbevoegdheid in die Gemeenschappen kan verkrijgen op basis van de onderwijsbevoegdheid in het thuisland. In de Franse Gemeenschap wordt dit getoetst door de *Commission des titres pour l'accès aux fonctions enseignantes*.

Stap 3 – Resultaat erkenningsprocedure

Als geen erkenning kan plaatsvinden worden compenserende maatregelen opgelegd. Compenserende maatregelen worden in de regel opgelegd bij wezenlijke verschillen. In dat geval zijn de verschillen tussen de opleiding in de Belgische Gemeenschappen en buitenlandse opleiding zo groot dat zij niet overbrugd kunnen worden door werkervaring. Voor de drie Gemeenschappen geldt dat er weinig compenserende maatregelen toegepast worden ten opzichte van leraarkwalificaties uit de buurlanden (NL & DE), er is hoofdzakelijk sprake van directe erkenningen.

Let op!

- Volledigheid van documentatie is essentieel: de behandelingstermijn start pas bij een volledig dossier.
- Erkenning wordt aangevraagd in de Gemeenschap waar betrokkene wil gaan werken. Het is niet mogelijk een aanvraag in meerdere Gemeenschappen in te dienen.

Kostenposten

	VG	FG	DG
Erkenningsprocedure	Gratis	€ 65	Gratis

Eventuele bijkomende kosten

- Beëdigde vertalingen (bij documentatie niet in NL/EN/FR/DE)
- Evt. kosten bewijs bevoegdheid land van herkomst
- Evt. kosten bijkomende documentatie aanstelling

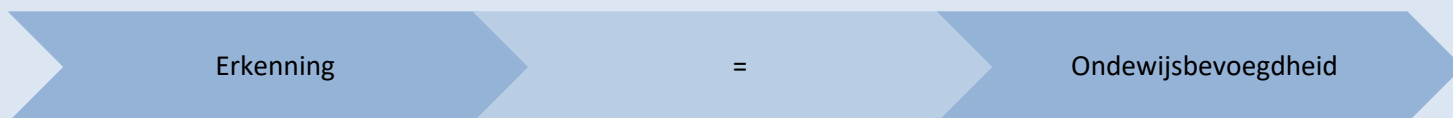
Mobiliteit naar België - Vervolg

Vlaamse Gemeenschap – Bestaat een bepaald vak niet in de Vlaamse Gemeenschap, maar wil betrokkene dit toch graag op een of andere wijze geven? Een alternatief is het aanvragen van een [academische \(specifieke\) erkenning](#). Via deze procedure wordt het buitenlandse diploma “vertaald” naar een gelijkwaardig Vlaams diploma. Dit kan in sommige gevallen leiden tot ruimere bevoegdheden. Is het niet mogelijk voor betrokkene om erkenning te krijgen, dan wordt hij of zij verwezen naar de afdeling “[leraar worden](#)”.

Franse Gemeenschap – Als een bepaald vak in het onderwijs niet bestaat kan daarvoor geen erkenning verleend worden. In dat geval is het mogelijk dat een gedeeltelijke erkenning wordt afgegeven voor een vak waarvoor betrokkene gekwalificeerd is en dat bestaat in de Franse Gemeenschap. Als betrokkene geen erkenning onder de richtlijn kan krijgen (omdat hij/zij bijv. geen bruikbare onderwijstitel heeft of niet gekwalificeerd is om les te geven in het thuisland), kan een [equivalence à un grade académique spécifique](#) als alternatief dienen.

Duitstalige Gemeenschap – Het komt geregeld voor dat aanvragen van houders van een Duits diploma binnenkomen die in Duitsland nog niet als leraar aan de slag kunnen (d.w.z. niet volledig gekwalificeerd zijn). In dat geval geldt dat eerst een onderwijsbevoegdheid zal moeten worden behaald in de Duitstalige Gemeenschap.

Stap 4 – Toetreding arbeidsmarkt

Voor het beroep van leraar geeft een erkenning direct toegang tot de arbeidsmarkt. Dat wil zeggen dat men direct onderwijsbevoegd is en direct kan solliciteren als leraar secundair onderwijs. De erkenningsbeslissing vormt aldus tevens de onderwijsbevoegdheid en geeft o.a. aan op welke vakken en leeftijden de onderwijsbevoegdheid betrekking heeft.

Vlaamse Gemeenschap – in de Vlaamse Gemeenschap geldt een [taaleis](#) voor werken in het onderwijs. Kan betrokkene nog niet voldoende Nederlands? Dan kan de school een taalafwijking aanvragen waarna de nodige kennis van de Nederlandse taal binnen 3 jaar behaald dient te worden.

Franse Gemeenschap – talenkennis wordt gecontroleerd binnen de eerste drie jaar na de tewerkstelling. Het [vereiste niveau talenkennis](#) is afhankelijk van het vakgebied. Om te solliciteren als leraar in de Franstalige Gemeenschap bestaan verschillende [procedures](#).

Duitstalige Gemeenschap – voor een aanstelling in het [Gemeenschapsonderwijs](#) geldt een specifieke procedure. Wil men in het onderwijs werken, dan dient men de [Duitse taal](#) te beheersen. Ter bepaling van de hoogte van het loon wordt gekeken naar de academische graad. Dit geldt niet voor Nederlandse diploma's omdat – als gevolg van afspraken in de Benelux – sprake is van automatische niveau-erkenning. Bij Duitse diploma's moet echter een [niveau-Gleichstellung](#) vastgesteld worden.

Verdere informatie?

Be-assist is het [Belgische Assistentiecentrum](#) voor de Richtlijn beroepskwalificaties

Contactgegevens autoriteiten

Vlaamse Gemeenschap

Agentschap voor Onderwijsdiensten
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

+32(0)2 553 65 29 (ma, di, do 9-12)

Erkenning.lerarendiploma@vlaanderen.be

<https://www.vlaanderen.be/professionele-erkenning-van-een-buitenlands-lerarendiploma-in-vlaanderen>

Franse Gemeenschap

Fédération Wallonie-Bruxelles
Adolphe Lavalléestraat 1
1080 Brussel

+32 (0)2 690 89 00 (di en wo
13:30-16)

Equi.sup@cfwb.be

<http://www.equivalences.cfwb.be/index.php?id=1216>

Duitstalige Gemeenschap

Ministerium der Deutschsprachigen
Gemeinschaft
Gospertstraße 1
4700 Eupen

+32 (0) 87 596 364 | +32 (0)87 976 706

http://www.ostbelgienbildung.be/PortalData/21/Resources/downloads/unterrichtsorganisation/gleichstellung_diplome/Prozedur_der_Anerkennung_einer_Lehrperson_DG.pdf

3. Mobiliteit naar Duitsland

Opmerkingen vooraf

Erkenning is in Duitsland veelal per Bundesland geregeld. Dat betekent dat er – afhankelijk van waar betrokkene wil werken – sprake is van een andere autoriteit of zelfs andere reglementering. De focus in deze roadmap ligt op de *Bundesländer* die aan Nederland grenzen (Noordrijn-Westfalen (NRW) en Nedersaksen (Nds.)). Daar waar informatie geboden wordt die betrekking heeft op één van de twee *Bundesländer* is dit specifiek aangegeven. Gaat betrokkene ergens anders werken? Raadpleeg de website anerkennung-in-deutschland.de om de juiste autoriteit te vinden.

Alternatieven in plaats van een erkenningsprocedure

In Noordrijn-Westfalen kan zonder erkenning in het onderwijs gewerkt worden door bijv. werk bij een privéschool. Ook kan als *Vertretungslehrer/in* gewerkt worden. Ondanks dat de taken hetzelfde zijn als die van leraar, zijn er wel gevolgen bijv. t.o.v. de aanstelling en het salaris. Daarnaast zijn er nog andere [alternatieven](#).

In Nedersaksen is het ook mogelijk om zonder erkenning in schooldienst te werken, bijv. bij privéscholen. Daarnaast is het ook mogelijk om in het kader van de [Quereinstieg](#) bijvoorbeeld als *Vertretungslehrer/in* (voor een beperkte periode) of met slechts één vak te werken. Hoewel de taken dezelfde zijn als die van een leraar, kunnen er verschillen in beloning zijn.

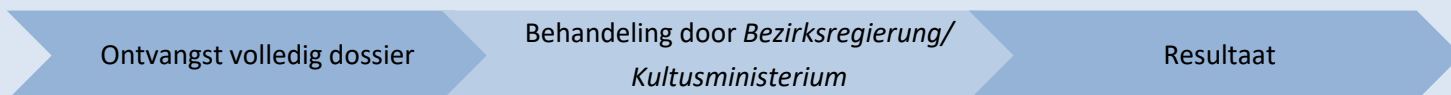
Stap 1 – Indiening

Dien een volledige aanvraag in.

- Bij de Bezirksregierung Arnsberg bij mobiliteit naar Noordrijn-Westfalen met een [EU diploma](#)
- Bij het Nds. Kultusministerium bij mobiliteit naar Nedersaksen met een [EU diploma](#); zie het [Merkblatt](#) en de [Erklärungsvordruck](#)

Betrokkene ontvangt een bevestiging waarin wordt aangegeven of er evt. nog documenten toegestuurd moeten worden.

Stap 2 – Behandeling

Erkenning is hoofdzakelijk gebaseerd op de onderwijsbevoegdheid, opleiding en werkervaring. Autoriteiten toetsen of er gelijkwaardigheid is met de eindtermen in de relevante wetgeving. Voor Noordrijn-Westfalen zijn dit het "Lehrerausbildungsgesetz" en de "Anerkennungsverordnung Berufsqualifikation Lehramt NRW". Voor Nedersaksen is dit het "Niedersächsische Beamtengesetz" (§ 16) en de "Niedersächsische Laufbahnverordnung" (§§ 35 e.v.).

Stap 3 – Resultaat erkenningsprocedure

Als geen erkenning kan plaatsvinden worden compenserende maatregelen opgelegd. Zulke maatregelen worden opgelegd bij wezenlijke verschillen. In dat geval zijn de verschillen tussen de Duitse en buitenlandse opleiding zo groot dat zij niet overbrugd kunnen worden door werkervaring. In de praktijk gebeurt dit redelijk vaak; enkel wanneer een persoon veel werkervaring heeft is dit niet nodig.

Let op!

- Volledigheid van documentatie is essentieel: de behandelingstermijn start pas bij een volledig dossier.
- Houd er rekening mee dat in Duitsland in de regel meer gedetailleerde informatie over de inhoud van de opleiding gevraagd wordt (bijv. inhoud van vakken en hoeveelheid uren). Volledigheid versnelt de aanvraag.

Kostenposten

	NRW	Nds.
Erkenningsprocedure	Gratis	Gratis

Eventuele bijkomende kosten

Beëdigde vertalingen (NRW en Nds. bij documentatie niet in Duits)
Bewijzen gezondheidstoestand en persoonlijke geschiktheid (documenten t.b.v. tewerkstelling)

Mobiliteit naar Duitsland - Vervolg

Noordrijn-Westfalen

Het kan voordelig zijn om voor de erkenningsprocedure in de hoedanigheid van *Vertretungslehrer* in NRW te werken omdat men de praktijk leert kennen. Dit kan een positieve rol spelen tijdens de erkenningsprocedure. Bij compenserende maatregelen wordt in de meeste gevallen in NRW een aanpassingsstage gevolgd. Ook in dit geval leert men de praktijk bij een mogelijke toekomstige werkgever. Om een dergelijke stage te volgen dient betrokkene bij de start van de stage C1 niveau talenkennis te bewijzen en zo spoedig mogelijk na start van de stage C2 niveau aan te kunnen tonen. De stages duren gemiddeld 12 tot 18 maanden, maar kunnen max. 3 jaar duren. Betrokkene wordt doorverwezen naar een *Zentrum für schulpraktische Lehrerausbildung (ZfsL)*. Blijkt in de loop van de stage dat betrokkene sneller vordert, dan kan in overleg met het ZfsL een eventuele verkorting van de stageperiode besproken worden. Proeven van bekwaamheid kunnen ook gevolgd worden, maar worden niet geadviseerd indien betrokkene weinig werkervaring heeft. Het verdient de aanbeveling zich bij *het Landesprüfungsamt für Lehrämter an Schulen* te Dortmund goed te laten informeren over de proeve van bekwaamheid: indien deze uiteindelijk niet gehaald wordt is erkenning in heel Duitsland niet meer mogelijk.

Veelvoorkomende verschillen

In Nederland specialiseren leraren VO zich vaak in één vak. In NRW en Nds. worden standaard twee vakken gevraagd. Enkel voor de vakken muziek en kunst geldt dat één vak gegeven kan worden.

Nedersaksen

Als compenserende maatregel is een aanpassingsstage of een proeve van bekwaamheid mogelijk. Een aanpassingsstage kan bestaan uit universitaire prestaties en een schoolpraktijkgedeelte van maximaal 18 maanden. Om een aanpassingsstage te voltooien, is minimaal C1 niveau kennis van de Duitse taal vereist. De proeve van bekwaamheid is een *Staatsprüfung*. Het is echter niet aan te bevelen als bepaalde schoolprestaties ontbreken of als betrokkene geen onderwijservaring heeft. Het is daarom raadzaam om advies in te winnen alvorens een besluit te nemen over de proeve. Als deze niet met goed gevolg is afgelegd, is erkenning in heel Duitsland niet meer mogelijk.

Stap 4 – Toetreding arbeidsmarkt

Erkenning

=

Onderwijsbevoegdheid

De positieve beslissing tot erkenning vormt direct de onderwijsbevoegdheid waarmee gewerkt kan worden. Wel geldt dat voor de tewerkstelling nog een aantal documenten opgevraagd worden door de werkgever die aantonen dat betrokkene voldoende talenkennis beschikt, in goede gezondheid is en persoonlijk geschikt is om het beroep uit te oefenen.

Verdere informatie?

Het [IQ-Netzwerk](#) biedt landelijk adviseringsdiensten voor personen met buitenlandse kwalificaties die erkenning zoeken. Het Bundesinstitut für Berufsbildung is het [Duitse Assistentiecentrum](#) voor de Richtlijn beroepskwalificaties.

Contactgegevens autoriteit

Noordrijn-Westfalen

Adres

Bezirksregierung Arnsberg

Dezernat 46.2

Laurentiusstraße 1

59821 Arnsberg

poststelle@bra.nrw.de

www.bra.nrw.de/2963815

Telefoon

Algemeen: +49 (0)2931 82 3235

Diploma's uit:

- NL: +49 (0)2931 82 3215
- BE: +49 (0)2931 82 3259

Nedersaksen

Adres

Niedersächsisches
Kultusministerium

Referat 35

Postfach 161

30001 Hannover

Telefoon

Algemeen: +49 (0)511 120 0

Lesgeven bij:

- Gymnasien: +49 (0)511 120 7263
- Haupt- en Realschulen:
+49 (0)511 120 7271
- Berufsbildende Schulen:
+49 (0)511 120 7257

poststelle@mk.niedersachsen.de

https://www.mk.niedersachsen.de/startseite/service/anererkennung_auslandischer_bildungsabschlusse_zeugnisse/anererkennung_auslaendischer_bildungsabschlusse_zeugnisse-6493.html

ITEM is een initiatief van Universiteit Maastricht (UM), het Nederlands Expertise en Innovatiecentrum Maatschappelijke Effecten Demografische krimp (NEIMED), Zuyd Hogeschool, de Gemeente Maastricht, de Euregio Maas-Rijn (EMR) en de Provincie Limburg (NL).

Institute for Transnational and Euregional
cross border cooperation and Mobility / ITEM

Postadres:

Postbus 616, 6200 MD Maastricht

Bezoekersadres:

Bouillonstraat 1-3, 6211 LH Maastricht

Avenue Céramique 50, 6221 KV Maastricht

T: 0031 (0) 43 388 32 33

E: item@maastrichtuniversity.nl

www.twitter.com/ITEM_UM

www.itemcrossborderportal.maastrichtuniversity.nl

